

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra HERR PANTHAKAKS HISTORIE

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 59. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald06val-shoot-idm140353512164992/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

sikker, hos Deres gode Frue Mama, Madame Küch
— — — Küch — — —

Madame Küchlein — Deres Excellence — Men
hun er død — — — Jeg har hverken Familie eller
1 Vänner, og et hvert Land er mig lige kjært — Der
er overalt Mennsker, og — — —

Overalt onde Mennsker vil De sige — De har
Ret — Fuldkommen Ret — Endskjønt i en anden
Zirkel end De, har jeg fra Barnsbeen af, kjendt
10 altformange, der ret lod sig det være magtpaalig-
gende, at overbevise mig om denne bitter Sand-
hed — De hvis Haandværk det er at gjøre ont, og
som forstaaer deres Haandværk, vil jeg ikke en-
gang tale om, endskjønt naar man vilde begynde
15 at tælle fra Tyrannen, Maitressen og Favoriten,
og gaae den heele Række igjennem af Ministre,
Generaler, Financiers, Dommere, Procuratorer
50 og slige got Folk; ¶ indtil man naade Røveren, Lom-
me-Tyven og Tasken-Spilleren, saa skulde man
20 vist finde at dette Tal udgjorde langt over den hal-
ve Deel af det menneskelige Kjøn — Men disse kan
man dog til Nød undflye, eller paa en og anden
Maade sætte sig i Sikkerhed for — naar man kjen-
der dem — Men Narre, som vil fuske paa den
25 Kunst at gjøre got, og som alt for dumme eller alt-
forkloge dertil, hvert Øyeblik gjør ont, af Vanvare,
af Misforstand, af Fordom, af Svaghed, som ofte
gjør mig en Ulykke i den beste Meening, saadanne
kan man ikke undflye, uden at skye det menneske-
30 lige Selskab — Det er meest for disses skyld, at
De finder mig paa et eentligt Slot i Schweyts, da
baade Fødsel, Opdragelse, og jeg kan i visse Maa-
der sige Tilbøielighed, havde bestemt mig en be-
tydelig Ruile paa en af Verdens største Skue-Pladse
35 — — — Men vi vil glemme det — vi vil være Mænd —
Jorden er og bliver ikke anderledes — Vi ere langt,
langt fra den beste Verden, Herr Panthakak —

Som Saturnus fra Jorden, Deres Excellence —
Jeg for min Part inddeeler det menneskelige Kjøn

i fire Deele --- Den ene og største ligner jeg ved en Rede fuld af Slanges, der aande Pest og Ulykker, den anden næsten ligesaastor ved Løver, Bjørne og andre glubende Dyr, den tredje kommer mig for, som Pinsvin eller Insecter der skade ved deres Braadde, eller som Ugler og Krager der skade ved deres Skrig, uden at have nogen egentlig Hensigt at skade; den fjerde kan lignedes ved Eselet i Fabelen, der vilde klappe sin Herre ligesom en Skjøde-Hund, eller ved Bjørnen, der af Kjærlighed for en Mand vilde dræbe en Flue, der sad i hans Pande med en stor Steen og naturlig nok slog baade Fluene og ham ihjel --- Og skulde der være nogen Undtagelse fra disse fire Slag, saa kan man betragte dem, enten som uvirksomme Snegle eller høyt, som Faar der kun gavne mechanic, og ere for tossede til selv at handle enten got eller ont --- Dog --- det forstaaer sig --- al Respect for Deres Excellence ---

Jeg er Dem forbundet for Deres Undtagelse Herr Panthakak --- Jeg kunde ligesaalet tænke paa Dem, da jeg før talte om Favoriter og Ministre, og, om jeg erindrer ret, om Taskenspillere og Landstrygere --- Saameget er vist, at den vilse Menniske-Ven, er ligesaa sjelden paa Jorden, som den sande Lyksalighed, om nogen af Deele er --- Men da De er saavel overbevist om, at Verden er fuld af ont, hvad har da egentlig overtalt Dem til at reyse? --- Da De venstelig har truffet alt for mange slette og ulykkelige Mennesker hjemme, saa kan det ikke andet end undre mig, at De har vildet søge fleer --- De maae fortælle mig Deres Begivenheder for fra --- Om det ikke er Dem for besværligt --- Det er en Svaghed, som tyranniserer over Alderen, og i særdeleshed over os Landmænd, der faae kun sjelden noget at vide, at vi gjerne vil vide alting --- Men jeg tager, som sagt, allerede megen Deel i Deres Skjæbne --- Deres Vanheld rørte mig, men Deres Person, og i sær-